

RAGADOZÓGAZDÁLKODÁS ÉRTÉKELÉSE FEJÉR MEGYÉBEN

Készítette: **Polyák Mátyás József** Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Szent István Campus, Vadgazdálkodási és Természetvédelmi Intézet, Vadgazda mérnök, alapképzés, IV. évfolyam

Témavezető: **Dr Biró Zsolt**, Egyetemi docens, Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Szent István Campus, Vadgazdálkodási és Természetvédelmi Intézet, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék

A ragadozók fontos szerepet töltenek be az ökoszisztémában. Szabályozzák és szelektálják a zsákmány állományát kettejük bonyolult kapcsolatában. A ragadozógazdálkodás a különböző ragadozó fajok tudatos tervszerű hasznosítása. Az én adatelemzésem öt ragadozó fajra koncentrált: a vörös róka, a borz, az aranyakál, a szarka és a dolmányos varjú (Csányi 2007, Heltai 2016, Delong 2021). Az elemzés területe Fejér megye. Környezeti adottságait tekintve főleg apróvadás és őzes terület, ahol a nagyvadnak csak lokális jelentősége van. Az apróvadállomány csökken a 70-es évek óta, ahogy annak gazdasági jelentősége is. A szörms ragadozók terítéke növekszik, a szárnyasoké csökken. Az elemzés célja, hogy értékeljem a megyében zajló ragadozógazdálkodást. A vadállomány adatokat az Országos Vadgazdálkodási Adattárból gyűjtöttem, és saját táblázatokba rendszereztem. Az elemzést fajonként külön-külön végeztem el. Összehasonlítottam a Fejér megyei állománysűrűségeket (pld/km²) Magyarország egyik legjobb apróvadás megyéjével Békéssel, és az Országos adatokkal is. A gyérítési rátákat is összevettem utóbbi két másik területtel és a szakirodalomban meghatározott ideális értékekkel. A szarka és dolmányos varjú esetében én számoltam gyérítési rátát viszonyítási alapként. Független kétmintás-t próbát is végeztem, ahol a Fejér megyei gyérítési rátákat szintén a Békés megyeivel és az Országossal vetettem össze. Az összehasonlításokon kívül lineáris regresszióval vizsgáltam a kapcsolat erősségét az egyes ragadozó fajok gyérítési rátája és az apróvad (fácán, mezei nyúl) állománybecslés és teríték közt, valamint a róka és a sakál esetében a gida becsült állomány és a gida/suta aránnyal. A prédefajok becsült állomány és teríték értékeit egy évvel visszafelé elcsúsztattam az elemzéshez, melyet 2004-2021/2022 közti időszakban végeztem el. A ragadozó állománysűrűségek magasabbak az apróvadás megyéhez képest, és azok a róka és a szarka kivételével növekednek. A gyérítési ráták alacsonyabbak a Békés megyeinél és azok átlagai a szakirodalomban meghatározott szintet nem érik el. A gyérítési ráták növekedése azonban pozitívum. A rókánál és a borznál már vannak évek, ahol megközelítik, sőt el is érik a kívánt szintet. A független kétmintás t-próba eredménye alapján a borzon és a sakálon kívül minden faj állományszabályozása szignifikánsan eltér a békés megyeitől, ami nem jó. Az összefüggés-vizsgálatok eredményei közül egyik sem mutat szoros kapcsolatot. Az aranyakál esetében a legrosszabb itt az eredmény és a borznál a legjobb. A róka esetében lenne itt a legfontosabb erősebb kapcsolatokat látni, de ez nem így történt. Összességében a gazdálkodásban inkább csak a növekvő gyérítési ráták nevezhetők pozitív eredménynek az általam használt szempontok szerint.